

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

8-son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI**

№ 8 (5) – 2025

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahmatovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari

nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasini mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari doktori (DSc), Professor, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi Sudyalari oliy

kengashi huzuridagi Sudyalari oliy maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasini mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo'limi psixologik xizmat boshlig'i.

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro'yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrda 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

Baxranov Sherzod

O'ZBEKISTON SSRDA QISHLOQ XO'JALIGINI RIVOJLANTIRISH BILAN BOG'LIQ MUAMMOLARNI YECHIMINI TOPISHDA BUTUNITTIFOQ PAXTACHILIK ILMIY-TADQIQOT INSTITUTI O'RNI	10-16

Bazarbayeva Nilufar Anorbayevna

MILLIY HUNARMANDCHILIK: USTA-SHOGIRD MUNOSABATLARNING TRANSFORMATSION JARAYONLARI	17-21

Sattarova Marhabo Mamatovna

O'ZBEKISTONDA MILLATLARARO TOLERANTLIK VA UNING MADANIY-SIYOSIY JARAYONLARIGA TA'SIRI	22-30

Raxmatov Mirjon

BUXORO VILOYATIDA BOJXONA TIZIMINING SHAKLLANISHI TARIXIDAN	31-38

To'xtasinov Mira'zam

SOMONIYLAR DAVLATI: HARBIY ISLOHOTLAR VA BOSHQARUV STRATEGIYALARI	39-42

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

Kuliboyev Azamat Shonazarovich

DAVLAT SEKTORIDA HISOBNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	43-48

Azgarov Abdumutalib

INTERNET-MARKETINGNING UMUMIY OVQATLANISH KORXONALARIDA QO'LLANILISHI HOLATI TAHLILI	49-56

Ochilov Mels, Sayfiyeva Parizoda

IMPACT OF INDUSTRIAL POLICY ON THE INVESTMENT CLIMATE: INTERNATIONAL EXPERIENCE	57-60

Otabekov Javdod

GO'SHT YETISHTIRISH TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH VA "AQLLI QISHLOQ XO'JALIGI" IMKONIYATLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'NALISHLARI	61-68

Navruzov Dilshod Ismatullayevich

AKSIYADORLIK JAMIYATIDA KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI INVESTITSION JOZIBADORLIKNI TA'MINLASH	69-74

Uralov Temur Boxodir o'g'li

ENERGETIKA KORXONALARI AUDITI NATIJALARINI HUIJATLASHTIRISH VA AUDITORLIK HISOBOTINI TAYYORLASHNI TAKOMILLASHTIRISH	75-81

Samandarov Og'abek

ENERGIYA XAVFINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISHDA ARDL MODELINING AHAMIYATI	82-86

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

Yuldashev Rustam Daniyrovich

YANGILANAYOTGAN O'ZBEKISTONDA FALSAFIY TARBIYANING JAMIYAT

RIVOJLANISHIDAGI O'RNI 87-93

Adilov Zafar Yunusovich

ATROF-MUHIT TA'LIMI VA EKOLOGIK ONG: BARQAROR KELAJAK SARI YO'L 94-98

Berdikulova Surayyo Aslamovna

IJTIMOIIY ADOLAT VA QONUN USTUVORLIGI ME'YORLARINING SHAKLLANISHI 99-104

Taniqulov Jonibek Ashirkulovich

ZAMONAVIIY O'ZBEKISTON JAMIYATI SHAROITLARIDA TA'LIM MADANIYATI 105-113

Yarbaev Xasan Xazratqulovich

JAMIYAT BARQARORLIGINI TA'MINLASH:

MILLIIY VA GLOBAL XAVFSIZLIK KONTEKSTIDA TAHLIL 114-118

Maxsudjonov Kamronjon

MA'RIFIY TASHKILOTLAR TIZIMINING SHAXS MA'NAVIIY MADANIYATIGA

TA'SIRINING IJTIMOIIY-FALSAFIY AHAMIYATI 119-123

Qo'chqarov Oybek G'ulomovich

INDUSTRIYA 4.0 DAVRIDA TA'LIM VA KASB-HUNAR INTEGRATSIYASI:

IJTIMOIIY-FALSAFIY YONDASHUV 124-128

Otaqulov Elyor Madiyrovich

EKOLOGIK KONFLIKTNING FALSAFIY MOHIYATI 129-136

Mamatqulov Rashid Pazilbekovich

TUSHUNCHA USTIDA MANTIQUIY AMALLAR 137-141

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

Niyazov Ravshan Turakulovich

SKOTT TUROVNING "AYBSIZLIK PREZUMPSIYASI" ROMANIDA DIALOGLAR

XUSUSIYATI VA PERSONAJLAR XARAKTERISTIKASI 142-148

Yunusova Xilola Ravshan qizi

KONSEPTUAL INTEGRALLASHUV: O'ZBEK TILIDAGI

"V+(I)B YURA TURMOQ" ANALITIK ASPEKTUAL QURILMA TAHLILI MISOLIDA 149-154

Absalamova Gulmira Sharifovna

LINGVOSEMANTIK YONDASHUVDA ADABIY-LUG'AVIIY TERMINLARNING

NAZARIY TAHLILI: KRIS BOLDIK LUG'ATI ASOSIDA 155-158

Dadajanova Aziza Karimullayevna

THE ROLE OF CULTURAL CONTEXT IN TRANSLATION:

A CROSS-CULTURAL PERSPECTIVE 159-170

Bahromjonova Shahnoza Xolmatovna

YAPON XALQ ERTAGIDA TURFA VARIANTLILIK HAMDA ERTAKDAGI

RAMZIIY MA'NOLAR: "MOMOTARO" (SHAFTOLIDAN TUG'ILGAN BOLA)

ERTAGI MISOLIDA 171-175

Babajanova Iqbol Salomaddinovna

SHAXS OTLARINING PRAGMATIK XUSUSIYATLARI 176-180

<i>To'xtayeva Sarvinoz</i> DUNYO VA O'ZBEK TILSHUNOSLIGIDA ETNONIMLARNING O'RGANILISHI	181-184
<i>Ayimbetova Damekhan Maksetbay qizi</i> TED XYUZ VA IBRAYIM YUSUPOV SHE'RIYATIDA POETIK ILHOM MANBALARI QIYOSI	185-189
<i>Ismatullayeva Nargiza, Qosimova Malika Xurshidovna</i> CHALLENGES AND INNOVATIONS IN SIMULTANEOUS INTERPRETER TRAINING IN CHINESE UNIVERSITIES: THE ROLE OF TECHNOLOGY IN MODERN PEDAGOGY	190-195

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

<i>O'rinboyev Rustamjon</i> A SOCIO-LEGAL ANALYSIS OF THE EVERYDAY TRANSNATIONAL LIVES OF UZBEK MIGRANTS IN RUSSIA	196-206
<i>Uzakova Go'zal Sharipovna</i> YER NIZOLARINI SUDLARDA KO'RISH TARTIBI	207-212
<i>G'ofurova Dilafruz</i> AYOLLAR TOMONIDAN SODIR ETILADIGAN HAYOTGA QARSHI JINOYATLARNING KRIMINALISTIK TAVSIFI: NAZARIY VA AMALIY MUAMMOLAR	213-218
<i>Komilov Avazbek Bokijonovich</i> PROKUROR TAQDIMNOMASI BILAN BOG'LIQ MUAMMOLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH MASALALARI	219-223
<i>Juraeva Asal</i> OBSTACLES IN ENFORCING ICA AWARDS IN UZBEKISTAN	224-228
<i>Ходжаева Ширин</i> ПРАВОВАЯ ПРИРОДА И ОБЪЁМ МЕЖДУНАРОДНОЙ ПРАВОСУБЪЕКТНОСТИ СПЕЦИАЛИЗИРОВАННЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ ООН В СФЕРЕ ОХРАНЫ ЗДОРОВЬЯ	229-239
<i>Imomniyozov Doniyorbek</i> SUN'IY INTELLEKT SOHASIDA ALGORITMIK JAVOBGARLIK: IJTIMOIY, HUQUQIY VA TASHKILIY YONDASHUVLAR	240-250
<i>Asadov Shahriddin Faxriddinovich</i> XIZMATLAR TUSHUNCHASINING HUQUQIY VA IQTISODIY TAHLILI: SIVILISTIK DOKTRINA NUQTAI NAZARIDAN	251-254
<i>Суннатиллаева Сарвиноз</i> АНАЛИЗ ОСОБЕННОСТЕЙ РЕГУЛИРОВАНИЯ АНТИДЕМПИНГОВЫХ И КОМПЕНСАЦИОННЫХ ПОШЛИН В РАМКАХ ВТО И УЗБЕКИСТАНА	255-262
<i>Anarbayev Eldor</i> KONSESSIYALARNI XORIJIY DAVLATLARDA HUQUQIY TARTIBGA SOLISH	263-269
<i>Ibrohimov Azimjon</i> KORPORATIV IMKONIYATLAR DOKTRINASI: XORIJIY TAJRIBA VA MILLIY QONUNCHILIK	270-278

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

<i>Qurbonov G'ulomjon G'afurovich</i> RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA O'QITISHNING METODLARI, SHAKLLARI VA VOSITALARI	279-285

<i>Safarova Nigora Nasilloevna</i> TRANSFORMATIV TA'LIM TEXNOLOGIYALARINING NAZARIY ASOSLARI VA ULARNING KOMPETENTLIK YONDASHUVI BILAN BOG'LIQLIGI	286-293
<i>Muxammadjonov Muslimbek</i> OLIY TA'LIMDA TALABA MARKAZLI YONDASHUVNI JORIY ETISH MEXANIZMLARI ...	294-302
<i>Khabibullaeva Dilshoda</i> FUNCTIONS OF CODE-SWITCHING IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING CLASSROOMS IN UZBEKISTAN	303-309
<i>Berdiyeva Nilufar Berdiyeva qizi</i> INNOVATION YONDASHUV ASOSIDA TALABALARDA IJODIY KOMPETENSIYALARNI RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYALARI	310-314
<i>Hamidov Sherhali Shirinovich</i> BO'LAJAK INFORMATIKA O'QITUVCHILARINI TAYYORLASHDA ZAMONAVIY TA'LIM TALABLARI VA YO'NALISHLARI	315-320
<i>Sattoriy Shohruh</i> RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA TA'LIM SIFATINI NAZORAT QILISH MEXANIZMLARINI BOSHQARISHNING NAZARIY ASOSLARI	321-325
<i>Tadjiyeva Nodira Yusupjanovna</i> TALABALARDA MUOMALA MADANIYATINI RIVOJLANTIRISHDA KOMMUNIKATSIYA JARAYONINING AHAMIYATI	326-331
<i>Sharofutdinova Ra'noxon Shavkatovna</i> "NURLI MASKAN" TA'LIM MUASSASALARIDA O'QUVCHILARNI IJTIMOY HAYOTGA TAYYORLASH BO'YICHA KORREKSION-PEDAGOGIK ISHLARNING TASHKIL ETILISHINI O'RGANISH VA NATIJALAR TAHLILI	332-336
<i>Karimov Akramjon Zaynobidinovich</i> TO THE CONTENT OF PRACTICAL CLASSES ON THE MODULE "DECISION SUPPORT SYSTEMS" OF THE ACADEMIC DISCIPLINE "INFORMATION TECHNOLOGIES IN MANAGEMENT"	337-341

Received: 20 July 2025
Accepted: 5 August 2025
Published: 10 August 2025

Article / Original Paper

IMPROVING THE DOCUMENTATION OF ENERGY ENTERPRISE AUDIT RESULTS AND PREPARATION OF AUDIT REPORTS

Uralov Temur

Independent researcher at Tashkent International University of Chemistry

Abstract. This article examines the problems in documenting audit examination results and preparing audit reports at energy enterprises, along with approaches for their resolution. The research analyzed the auditing documentation practices of major energy enterprises operating in Uzbekistan and compared them with international standards. The findings indicate that serious deficiencies exist in the audit documentation system in our republic, characterized by insufficient consideration of energy sector-specific characteristics, absence of unified standardized approaches, and limited utilization of modern technologies.

Keywords: audit documentation, energy enterprises, international auditing standards, audit report, quality control, working papers, electronic document workflow.

ENERGETIKA KORXONALARI AUDITI NATIJALARINI HUJJATLASHTIRISH VA AUDITORLIK HISOBOTINI TAYYORLASHNI TAKOMILLASHTIRISH

Uralov Temur Boxodir o'g'li

Toshkent Kimyo xalqaro universiteti mustaqil izlanuvchisi

E-mail: uralov.t.b@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur maqolada energetika korxonalarida auditorlik tekshiruvlari natijalarini hujjatlash va auditorlik hisobotlarini tayyorlash jarayonidagi muammolar hamda ularni hal etish yo'llari tadqiq etilgan. Tadqiqot davomida O'zbekistonda faoliyat yuritayotgan yirik energetika korxonalarining auditorlik hujjatlash amaliyoti o'rganildi va xalqaro standartlar bilan qiyoslandi. Natijalarga ko'ra, respublikamizda auditorlik hujjatlash tizimida jiddiy kamchiliklar mavjud bo'lib, ular energetika sohasining o'ziga xos xususiyatlarini yetarli inobatga olmaslik, yagona standartlashtirilgan yondashuvning yo'qligi va zamonaviy texnologiyalardan cheklangan foydalanish bilan xarakterlanadi.

Kalit so'zlar: auditorlik hujjatlash, energetika korxonalar, xalqaro auditorlik standartlari, auditorlik hisoboti, sifat nazorati, ishchi hujjatlar, elektron hujjat aylanishi.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5I82025N11>

Kirish

O'zbekiston Respublikasining iqtisodiy rivojlanish strategiyasida energetika sohasi muhim o'rin egallaydi. Mamlakatning energetik mustaqilligini ta'minlash va energetika korxonalarining moliyaviy shaffofligini oshirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biridir. Ushbu maqsadlarga erishishda sifatli auditorlik tekshiruvlari va ularning natijalarini to'g'ri hujjatlashtirish kalit omil hisoblanadi.

Energetika korxonalarining murakkab tashkiliy strukturasi, texnik-texnologik jarayonlarning o'ziga xosligi va moliyaviy operatsiyalarning noan'anaviy xarakteri auditorlik tekshiruvlarini o'tkazishda maxsus yondashuvni talab etadi. Xalqaro auditorlik standarti 230

“Auditorlik hujjatlashtirish” ga muvofiq, auditor tomonidan amalga oshirilgan barcha tartib-taomillar va olingan natijalar tegishli ravishda hujjatlashtirilishi zarur.[1]

Biroq amaldagi tajriba shuni ko'rsatadiki, respublikamizda energetika korxonalari auditini hujjatlashtirishda bir qator jiddiy muammolar mavjud. Bu muammolar nafaqat auditorlik tekshiruvlari sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatadi, balki energetika korxonalarining moliyaviy hisobotlariga bo'lgan ishonchni ham susaytiradi.

Mazkur tadqiqotning dolzarbligi shundaki, energetika sohasining strategik ahamiyati va ushbu sohadagi korxonalarning xususiyatlari hisobga olingan holda auditorlik hujjatlashtirish tizimini takomillashtirish muhim amaliy vazifa hisoblanadi. Tadqiqotning maqsadi energetika korxonalari auditi natijalarini hujjatlashtirish jarayonidagi muammolarni aniqlash va ularni hal etish yo'llarini ishlab chiqishdan iborat.

Adabiyotlar sharhi

Auditorlik hujjatlashtirish masalalari bo'yicha xorijiy tadqiqotlarda keng ilmiy tajriba mavjud. Hayes R., Wallage P. va Gortemaker H. tomonidan audit sifatini ta'minlashning asosiy prinsiplari ishlab chiqilgan. Ularning tadqiqotida auditorlik hujjatlashtirishning energetika korxonalari uchun o'ziga xos jihatlari batafsil tahlil qilingan.[2]

Yevropa Ittifoqi mamlakatlarida energetika sohasidagi auditorlik amaliyoti bo'yicha Muller K. va Schmidt H. tomonidan o'tkazilgan tadqiqot shuni ko'rsatdiki, zamonaviy raqamli texnologiyalardan foydalanish auditorlik hujjatlashtirish samaradorligini oshirish imkonini beradi. Ular korxonalarda auditorlik xulosalarining sifati va ishonchliligini oshirish uchun maxsus metodologiyalar ishlab chiqishgan.[3]

Amerikan auditorlik amaliyotida Johnson A. va Williams M. tomonidan energetika sohasidagi raqamli transformatsiya jarayonlari tadqiq etilgan. Ularning tadqiqotida energetika korxonalarining moliyaviy hisobotlarini tayyorlashda blokcheyn texnologiyalari va sun'iy intellektdan foydalanishning afzalliklari ko'rsatilgan.[4]

Yirik xalqaro auditorlik kompaniyalari PwC, Deloitte, Ernst & Young, KPMG tomonidan energetika sohasi uchun maxsus ishlab chiqilgan auditorlik metodologiyalari keng qo'llanilmoqda. Bu kompaniyalarning tajribasi shuni ko'rsatadiki, energetika korxonalarining texnik-texnologik jarayonlarini chuqur tushunish auditorlik sifatini sezilarli darajada oshirishi mumkin.

Mahalliy tadqiqotchilar orasida Abdullayev I. O'zbekistonda auditorlik hujjatlashtirish tizimining umumiy muammolarini o'rgangan.[5] Karimov S. auditorlik faoliyatini rivojlantirishning huquqiy jihatlariga alohida e'tibor bergan.[6] Teshabayev A. energetika sohasidagi auditorlik tekshiruvlarining o'ziga xos xususiyatlarini o'rgangan va bu soha uchun maxsus tavsiyalar ishlab chiqqan.[7]

Yevropa energetika agentligi (EEA, 2023) tomonidan taqdim etilgan hisobotda energetika korxonalarining moliyaviy shaffofligini oshirish uchun auditorlik standartlarini unifikatsiyalashtirish zarurligi ta'kidlangan. Agentlik tomonidan energetika sohasi uchun maxsus auditorlik metodologiyasi ishlab chiqilgan.[8]

Tadqiqot metodologiyasi

Tadqiqotda quyidagi metodlar qo'llanilgan:

Nazariy tahlil usuli orqali MHXSning konseptual asoslari va energetika sohasiga xos xususiyatlar o'rganildi. Qiyosiy tahlil metodi yordamida milliy standartlar va MHXS o'rtasidagi farqlar aniqlandi. Tizimli yondashuv asosida hisob siyosatini shakllantirish jarayoni

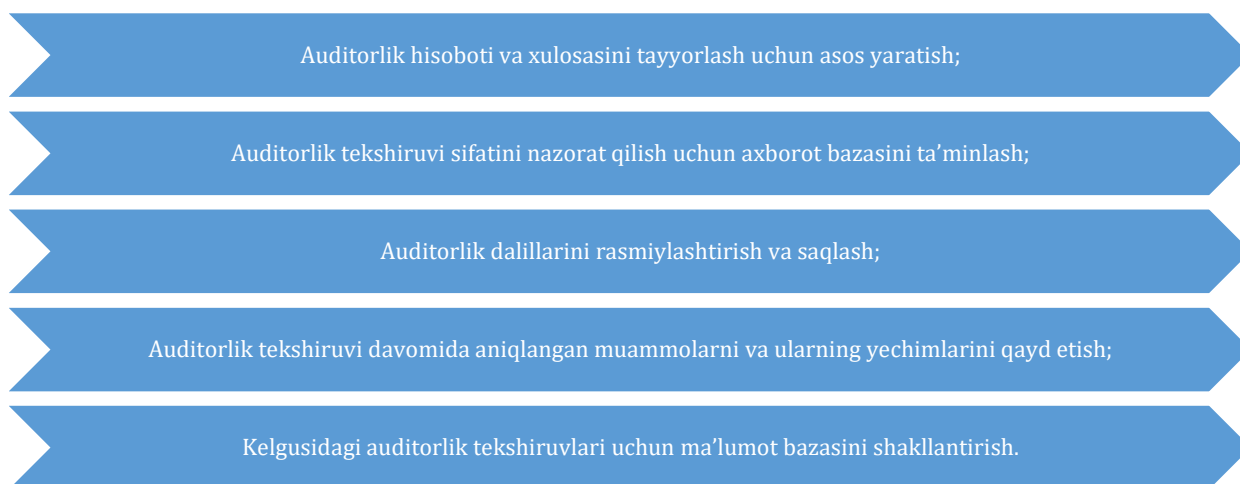
bosqichma-bosqich ko'rib chiqildi. Amaliy jihatlar tahlil qilish uchun keys-stadi metodi qo'llanildi.

Tahlil va natijalar muhokamasi

Energetika korxonalari auditi natijalarini hujjatlashtirish auditorlik jarayonining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Xalqaro auditorlik standartlari (XAS) va O'zbekiston Respublikasining milliy auditorlik standartlariga muvofiq, auditorlik tekshiruvi natijalarini tegishli ravishda hujjatlashtirish auditorlik faoliyatining zaruriy sharti hisoblanadi. Xususan, XAS 230 "Auditorlik hujjatlashtirish" standarti auditorlik hujjatlarining mazmuni, shakli, xajmi va saqlash tartibini belgilaydi.

Auditorlik hujjatlashtirish — bu auditorlik tekshiruvi davomida bajarilgan protseduralarni qayd etish, to'plangan auditorlik dalillarini rasmiylashtirish va auditorlik xulosalarini asoslash uchun tayyorlangan hujjatlar to'plamidir. Ushbu hujjatlar auditorning fikrini shakllantirish uchun asos bo'lib xizmat qiladi va auditorlik tekshiruvi sifatini nazorat qilish imkonini beradi.

Energetika korxonalarining auditorlik tekshiruvi natijalarini hujjatlashtirish quyidagi asosiy maqsadlar uchun xizmat qiladi (1-rasm):

1- rasm. Auditorlik tekshiruvi natijalarini hujjatlashtirishning maqsadi¹

O'tkazilgan tadqiqot natijasida energetika korxonalari auditini hujjatlashtirishda besh asosiy muammo aniqlandi. Birinchi muammo yagona tizimlashtirilgan yondashuvning yo'qligi bilan bog'liq. Respublikamizda faoliyat yuritayotgan auditorlik tashkilotlari energetika korxonalarini tekshirish uchun turli formatdagi hujjatlardan foydalanadi. Bu holat auditorlik natijalarini qiyoslash va umumlashtirishni qiyinlashtiradi.

Ikkinchi muammo energetika korxonalarining o'ziga xos xususiyatlarini yetarli inobatga olinmasligi bilan xarakterlanadi. Energetika sohasining texnik-texnologik jarayonlari, tarif tizimi, davlat tartibga solishi kabi o'ziga xos jihatlari auditorlik hujjatlarida yetarli aks etmaydi. Aksariyat hollarda standart auditorlik protseduralari qo'llaniladi.

Uchinchi muammo texnik-texnologik jihatlarining yetarli qamrab olmasligi bilan bog'liq. Energetika korxonalarining asosiy faoliyati texnik jarayonlar bilan chambarchas bog'liq bo'lgani uchun, ularning moliyaviy natijalarini to'g'ri baholash uchun texnik ko'rsatkichlarni ham hisobga olish zarur. Biroq auditorlik hujjatlarida bu jihatlar yetarli yoritilmagan.

¹ Muallif ishlanmasi

To'rtinchi muammo investitsiya loyihalarining auditorlik tekshiruvi natijalarini hujjatlashtirishdagi kamchiliklar bilan bog'liq. Energetika sohasida yirik investitsiya loyihalari amalga oshirilayotgani uchun, ularning moliyaviy ta'sirini to'g'ri baholash va hujjatlashtirish muhim ahamiyat kasb etadi. Lekin bu sohada auditorlik amaliyoti yetarli rivojlanmagan.

Beshinchi muammo zamonaviy axborot texnologiyalaridan cheklangan foydalanish bilan bog'liq. Auditorlik tashkilotlari hali ham an'anaviy qog'oz hujjatlar bilan ishlashni afzal ko'radi. Bu holat auditorlik jarayonining samaradorligini pasaytiradi va xatolar ehtimolini oshiradi.

Energetika korxonalarida auditorlik hujjatlarining tuzilishini tahlil qilish natijasida ma'lum bo'ldiki, auditorning ishchi hujjatlari ularda aks etgan ma'lumotlar xarakteriga ko'ra sakkiz asosiy toifaga ajratiladi.

Birinchi toifa korxona faoliyati bilan bevosita bog'liq huquqiy xarakterdagi ma'lumotlarni o'z ichiga oladi. Bu hujjatlarga ta'sis hujjatlari, shartnomalar, litsenziyalar va boshqa ruxsatnoma hujjatlari kiradi.

Ikkinchi toifa korxona rahbariyati va xodimlari to'g'risidagi ma'lumotlarni qamrab oladi. Energetika korxonalarida ishlayotgan mutaxassislarning malaka darajasi, tajribasi va majburiyatlari to'g'risidagi ma'lumotlar ushbu toifaga kiradi.

Uchinchi toifa korxonaning tashkiliy tuzilishi va boshqaruv tizimi to'g'risidagi hujjatlarni o'z ichiga oladi.

To'rtinchi toifa korxona faoliyatining iqtisodiy asoslari to'g'risidagi ma'lumotlarni qamraydi. Bu yerda energetika korxonasining texnik salohiyati, ishlab chiqarish hajmi, bozordagi mavqeyi kabi ma'lumotlar aks etadi.

Beshinchi toifa ichki nazorat tizimi haqidagi hujjatlarni o'z ichiga oladi. Energetika korxonalarida ichki nazorat tizimining o'ziga xos xususiyatlari mavjud.

Oltinchi toifa korxonaning buxgalteriya tizimi to'g'risidagi ma'lumotlarni qamrab oladi. Energetika korxonalarida qo'llaniladigan hisob siyosati, buxgalteriya hisobini avtomatlashtirish darajasi kabi masalalar ushbu toifaga kiradi.

Yettinchi toifa tashkiliy va funksional ishchi hujjatlarni o'z ichiga oladi.

Sakkizinchi toifa korxonaning alohida aktivlari va majburiyatlarini tekshirish natijalarini aks ettiruvchi hujjatlarni qamraydi.

Auditorning ishchi hujjatlari ulardagi ma'lumotlar tabiatiga qarab turli toifalarga ajratilishi mumkin (1-jadval).

1-jadval. Auditorning ishchi hujjatlari va ulardagi ma'lumotlarning turkumlanishi¹

№	Ish hujjatlarining turkumlanishi
1.	Mijoz-korxona faoliyati bilan bevosita bog'liq bo'lgan huquqiy xarakterdagi ma'lumotlarni o'z ichiga olgan (ta'sis shartnomasining nusxalari, ta'sis shartnomasi, korxonaning mijozlar va yetkazib beruvchilar bilan shartnomalari).
2.	Korxona rahbariyati va xodimlari to'g'risidagi (xodimlar soni, xodimlar tarkibini boshqarish, direktor, uning o'rinbosarlari, bosh buxgalter, menejer, ularning ma'lumoti, amaliy ish tajribasi, funksional majburiyatlari).
3.	Mijoz-korxonaning tuzilishi va tashkil etilishi to'g'risidagi (bo'linmalarni joylashtirish va tarkibi, faoliyatni tashkil etish va rivojlanish istiqbollari).
4.	Kompaniya faoliyatining iqtisodiy asoslari to'g'risidagi (texnik salohiyat tarkibi, faoliyatning iqtisodiy sohasi, assortiment va hajmdagi mahsulotlar, kompaniyaning bozordagi mavqeyi, mahsulot sotish, raqobatchilar va b.).
5.	Ichki nazorat tizimi haqidagi. Bunday hujjatlarning zarurligi auditni rejalashtirish va o'tkazishni boshlashdan oldin auditor ichki nazorat tizimini, uning samaradorligi va ishonchliligini, unga bo'lgan ishonch darajasi va o'z ishida ichki audit ma'lumotlaridan foydalanish imkoniyatini baholashi kerakligi bilan izohlanadi. Bunda auditor xulosasi, ichki nazorat tizimining zaif tomonlari, tegishli test natijalari hujjatlashtirilishi kerak.
6.	Mijoz-kompaniyaning buxgalteriya tizimi to'g'risidagi (korxona tomonidan qo'llaniladigan hisob siyosati, uning izchilligi, mijoz tomonidan foydalanishning maqsadga muvofiqligi; belgilangan buxgalteriya tartib-qoidalariga rioya qilish; buxgalteriya hisobiga yuklatilgan vazifalar, uning tuzilishi; buxgalteriya hisobini avtomatlashtirish (kompyuterlashtirish) darajasi, buxgalteriya tizimidagi kamchiliklar va oldingi audit davomida aniqlangan xatolar).
7.	Tegishli darajada audit o'tkazish, auditni tashkil etish, rejalashtirish, mijoz-korxona bilan zarur aloqalarni saqlashga imkon beradigan tashkiliy va funksional ishchi hujjatlarni tekshirish (shartnoma, audit buyrug'i, tekshirish uchun auditorlar guruhini tayinlash, audit rejasi va dasturi, auditning yozma suhbatlari). Korxona rahbariyati bilan auditor-mijoz ma'lumotlarining to'liqligi to'g'risidagi deklaratsiya.
8.	Korxonaning individual aktivlari va majburiyatlarini bevosita tekshirish paytida auditor tomonidan tekshirilgan hisobot davri tugaganidan keyin tuzilgan yoki olingan yillik hisobotning alohida moddalar va ko'rsatkichlarini tekshirish bo'yicha auditorlik hujjatlari

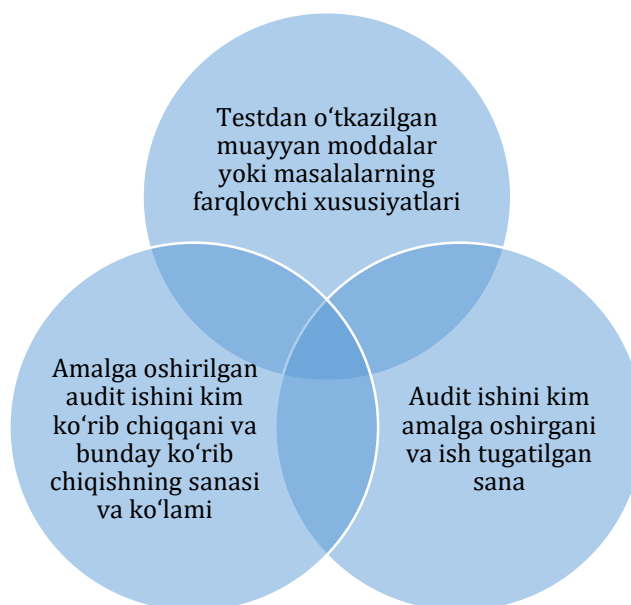
Xalqaro tajribani o'rganish natijasida ma'lum bo'ldiki, rivojlangan mamlakatlarda energetika korxonalari auditini hujjatlashtirish yuqori darajada standartlashtirilgan. Amerika Qo'shma Shtatlarida energetika sohasi uchun maxsus auditorlik standartlari ishlab chiqilgan. Bu standartlar energetika korxonalarining texnik va moliyaviy jihatlarini kompleks ravishda qamrab oladi.

Yevropa Ittifoqi mamlakatlarida energetika korxonalari auditida ekologik jihatlariga alohida e'tibor beriladi. Auditorlik hujjatlarida korxonaning atrof-muhitga ta'siri, karbon emissiyasi va boshqa ekologik ko'rsatkichlar batafsil aks ettiriladi. Kanadada esa energetika korxonalarining sotsial javobgarligi masalalari auditorlik tekshiruvlarida muhim o'rin egallaydi.

Avstraliyada energetika korxonalari auditida yangilanuvchi energiya manbalarining ulushi, energiya samaradorligi kabi ko'rsatkichlar batafsil tahlil qilinadi. Yaponiyada esa energetika korxonalarining innovatsion faoliyati va texnologik yangilanish jarayonlari auditorlik tekshiruvlarining ajralmas qismi hisoblanadi.

Auditor amalga oshirilgan tartib-taomillarning mohiyati, vaqti va ko'lamini hujjatlashtirishda quyidagilarni yozma ravishda qayd etishi shart (2-rasm):

¹ Muallif ishlanmasi

2-rasm. Amalga oshirilgan ishlarni hujjatlashtirishda aks ettirish lozim bo'lgan vazifalar¹

Auditor rahbariyat, boshqaruv vakolati berilgan shaxslar va boshqa manfaatdor tomonlar bilan muhokama qilingan muhim masalalarni hujjatlashtirishi shart. Jumladan, muhokama etilgan masalaning xususiyati, muhokama qaysi sanada va kim bilan olib borilgani aniq ko'rsatilishi lozim. Agar auditor muhim masala yuzasidan olingan ma'lumotlar o'z xulosasiga zid keladigan holatni aniqlasa, ushbu ziddiyatni qanday hisobga olganini ham hujjatlashtirishi zarur.

Auditor barcha hujjatlarni o'z ichiga olgan holda audit faylini to'plashi va auditorlik hisoboti (xulosa) sanasidan keyin bu jarayonni o'z vaqtida yakunlashi kerak.

Yakuniy audit faylini to'plash yakunlanganidan so'ng, auditor uning saqlash muddati tugamasidan oldin, turli sabablarga ko'ra hujjatlarni o'chirib yuborish yoki tashlab yuborish huquqiga ega emas.

Auditni o'z vaqtida, yetarli va tegishli darajada hujjatlashtirish nafaqat audit sifatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi, balki auditorlik hisoboti tayyorlanishidan oldin jamlangan dalillar va xulosalarni samarali ko'rib chiqish va baholash imkonini ham yaratadi. Audit tekshiruvlari yakunlanganidan keyin tayyorlangan hujjatlar tekshiruv davomida rasmiylashtirilgan hujjatlarga nisbatan aniqlik va ishonchlik jihatidan past bo'lishi mumkin.

Xulosa va takliflar

Energetika korxonalari auditi natijalarini hujjatlashtirish tizimini takomillashtirish O'zbekiston iqtisodiyotining strategik rivojlanishi uchun muhim ahamiyat kasb etadi. O'tkazilgan tadqiqot energetika sohasidagi auditorlik amaliyotida mavjud bo'lgan jiddiy muammolarni ochib berdi va ularni hal qilish uchun kompleks yechimlarni taklif qildi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, zamonaviy talablar darajasidagi auditorlik hujjatlashtirish tizimini yaratish uchun ko'p tomonlama ish olib borish zarur. Bu ish qonunchilik bazasini takomillashtirish, kadr tayyorlash, texnologiyalarni joriy qilish va xalqaro tajribadan foydalanishni o'z ichiga olishi kerak.

¹ Muallif ishlanmasi

Taklif etilgan chora-tadbirlarning amalga oshirilishi O'zbekiston energetika sohasining moliyaviy shaffofligini oshirib, xalqaro investorlar uchun jozibadorligini oshiradi. Bu o'z navbatida mamlakatning energetik mustaqilligini mustahkamlash va barqaror rivojlanishni ta'minlashga xizmat qiladi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Xalqaro auditorlik standarti 230 "Auditorlik hujjatlashtirish"
2. Hayes, R., Wallage, P., & Gortemaker, H. (2021). Principles of Auditing: An International Perspective (4th ed.). McGraw-Hill Education.
3. Muller, K., & Schmidt, H. (2022). Quality documentation in energy company audits: A comparative analysis. *International Auditing Review*, 28(4), 78-95.
4. Johnson, A., & Williams, M. (2023). Digital transformation in energy sector auditing: Best practices and emerging trends. *Journal of Energy Accounting*, 15(3), 45-62.
5. Абдуллаев, И.А. (2020). Аудиторлик ҳужжатлаштириш тизимини такомиллаштириш йўллари. *Иқтисодиёт ва инновацион технологиялар*, 6(2), 34-42.
6. Каримов, С.Х. (2021). Ўзбекистонда аудиторлик фаолиятини ривожлантириш истиқболлари. *Молия*, 3(4), 15-28.
7. Тешабаев, А.Э. (2022). Энергетика соҳасида аудиторлик текширувларининг хусусиятлари. *Иқтисодий фанлар журналы*, 4(1), 56-71.
8. European Energy Agency. (2023). Energy sector financial transparency guidelines. EEA Publications.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 8 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).